

Foto Iva Gruden

JANEZ JANŠE V MALI GALERIJ MG

Evolucija motiva

VLADIMIR P. ŠTEFANEC

OHO, Irwin, Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša: Triglav
Mala galerija, Ljubljana
15. 10.–15. 11. 2007

razstava

Nadaljevanka o umetniškem dejanju Triglav se vleče zadnja štiri desetletja in je ena zanimivejših v našem prostoru. Začela se je z OHO-ji v socialističnih šestdesetih, z Irwini razpotegnila na konec tranzicije, za zdaj zadnji del pa smo pred kratkim, v obdobju sproščenega kapitalizma, dočakali in izvedbi treh na novo poimenovanih Janezov Janš. Četudi imajo posamezne epizode skupno rdečo nit, ima vsaka od njih tudi svoj poseben pomen, glede na vsakokratni poudarek, umetniški ter družbeni kontekst.

Performans oziroma hepening OHO-jevcev, s katerim se je začelo, je konec burnega leta 1968 potekal v ljubljanskem parku Zvezda. Mladi, hipijevsko navdahnjeni umetniki so etimološko dosledno interpretirali in na poseben način materializirali verjetno že v praslovanskih daljah zasidrani nacionalni mit in glavni simbol hkrati ter ga kot »novoletno darilo« podarili začudenim prebivalcem Ljubljane. Takratno dogajanje na razstavi

dokumentirata fotografiji in kratek filmček, z današnjega stališča pa dogodek, sicer vpet v širši kontekst delovanja OHO-jevcev, izzvni predvsem šegavo. A v svojem času in tisti družbeni konstelaciji je gotovo učinkoval provokativno ali vsaj »pobalinsko«, vsekakor pa dovolj, da se je zapisal v zgodovinski spomin.

Za to, da tisti zimski performans in delovanje skupine nasploh ni globlje potonilo v pozabo, ima veliko zaslug skupina Irwin. Ta je v iskanju svojih umetniških predhodnikov, utemeljevanju retroprincipa in alternativne interpretacije zgodovine slovenske umetnosti posegla tudi po dediščini OHO-jevcev in s tem prispevala drugi del nadaljevanke Triglav. Na razstavi je predstavljena fotografija rekonstrukcije izvirnega dogodka, ki so jo trije člani skupine Irwin, v okviru projekta Svoji k svojim, v parku Zvezda izvedli pozimi leta 2004. Njihova epizoda izzvni resnobno, intelektualistično, vidno je obložena s težo »slavne preteklosti«.

Povod za razstavo je verjetno zadnji, aktualni del serije, ki so ga letošnje poletje prispevali trije znani umetniki, ki pa so svojo akcijo zastavili nekoliko širše od predhodnikov. Tudi oni so sicer rekonstruirali prvotni Triglav

OHO-jevcev, so pa ob tem še svoja imena uradno zamenjali za ime in priimek sedanjega predsednika vlade, se včlanili v njegovo stranko in svojo akcijo posvetili nekaj bolj ali manj »državotvornim« obletnicam. Svoj Triglav so postavili kar ob vznožju istoimenske gore, tako zadevo simbolično prestavili na višjo raven in ji dodali dodatne pomene. Ob različnih umetniških implikacijah deluje njihovo dejanje izrazito družbenoangažirano in subverzivno, hkrati pa domiselno in izvirno. Poleg tega so se avtorji, z žrtvovanjem pomembnega dela lastne identitete za poskus redefinicije identitete nekoga drugega, izrazito osebno izpostavili, zato učinkuje njihova gesta temu primerno zavezujoče. Akcija treh Janezov ni omejena zgolj na Triglav, saj se, s pojavljanjem imen, nadaljuje ob njihovih siceršnjih dejavnostih in je tako postala nekakšen umetniško-politični resničnostni šov z neznanim časom trajanja.

Tridelno nadaljevanko Triglav lahko gledamo kot nekonvencionalni odsev vsakokratnega stanja duha in družbenega ter umetniškega tkiva, procesov v njem, kot dokaz, da umetnost vedno znova najde način, da se relevantno odzove na izzive svojega časa.